

BÜTÜN İNSANLAR POTANSİYEL **SANATÇIDIR**
ASLINDA, ÖNEMLİ OLAN ONU NASIL GÜN
YÜZÜNE ÇIKARTACAĞIMIZI BİLMEKTE. PABLO
PİCASSO DER Kİ; "HER ÇOCUK BİR **SANATÇIDIR**,
MESELE BÜYÜRKEN **SANATÇI** KALMAKTA.

PUSULA

HEPİMİZ **SANATÇIYIZ**

SAMED KARAGÖZ

Uzun süre dünyanın en saygın müzelerinden biri arasında sayılan TATE'in medya ilişkilerini yürüttükten sonra İngiliz devlet kanalı BBC'nin sanat editörü olan Will Gompertz'in *Pardon Neye Bakmıştınız? Modern Sanatın 150 Yıllık Şaşırtıcı, Sarsıcı, Kimi Zaman da Tuhaf Hikâyesi* başlıklı kitabından sonra *Sanat Gibi Düşün...* ve *Daha Yaratıcı, Daha Verimli, Bir Hayata Kavuş* başlıklı kitabı da Türkçe olarak yayımlandı. Her iki kitap da *Yapı Kredi Yayınları*'ndan ve Süreyya Evren çevirisiyle çıktı.

Sanat ve **sanatçılar** üzerine uzun süre çalışınca doğal olarak onların sıradan insanlardan farkını, farklarını görmek daha kolay oluyor. Will Gompertz de bunu fark edip **sanatçıların** nasıl düşündüklerini, karşılaştıkları zorlukları aşmak için hangi yöntemler geliştirdiklerini, son derece rahat bir dille okuyucuya anlatıyor. Gompertz, *Pardon Neye Bak-*

mıştınız kitabında olduğu gibi bu kitabında da akıcı bir dil, esprili anlatımla birlikte dikkat çeken ve akılda kalan örneklerle kitabı her kesimden insanın rahatlıkla okumasına olanak sağlıyor.

Artık hemen hemen her alanda karşımıza çıkan bir kavram var: Yaratıcılık. İngilizce haliyle söylersek: "Creativity". Kim olursak olalım yaratıcılık peşinde koşmak durumundayız. Politikacılar, ekonomistler, öğrenciler, ev hanımları, şoförler...

Yaratıcılığın en güzel örneklerini tarih boyunca hep **sanatçılar** verdi, öncü olup insanların farklı düşüncelerine yardımcı oldular. Bütün insanlar potansiyel **sanatçıdır** aslında, önemli olan onu nasıl gün yüzüne çıkartacağımızı bilmekte. Pablo Picasso der ki; "Her çocuk bir **sanatçıdır**, mesele büyürken **sanatçı** kalmakta."

Peki, **sanatı** kendimize profesyonel olarak bir ilgi alanı seçmemişsek, **sanatçı** kalmanın günlük hayatımızda bize nasıl

bir faydası olacak? Cevap çok basit: Yaptığımız her şeyi daha güzel yapacağız. Estetik kaygılar güderek yaptığımız herhangi bir iş, çevremizi etkileyecek ve çevremiz güzelleşecek. Böylelikle biz de daha mutlu, daha huzurlu insanlar haline gelebileceğiz.

Gompertz, kitabını 11 başlık altında toplamış. Bu başlıkların sadece isimlerini verip detaylarına girmeyeceğim:

1. **Sanatçılar** Girişimcidir
2. **Sanatçılar** Başarısız Olmaz
3. **Sanatçılar** Hakikaten Meraklıdır
4. **Sanatçılar** Çalar
5. **Sanatçılar** Kuşkucudur
6. **Sanatçılar** Büyük Resmi ve İnce Detayları Düşünür
7. **Sanatçılar** Bir Bakış Açısına Sahip Olur
8. **Sanatçılar** Cesurdur
9. **Sanatçılar** Düşünebilmek için Duraksar
10. Tüm Okullar **Sanat** Okulu Olmalı
11. Son Bir Düşünce

TÜM OKULLAR **SANAT** OKULU OLMALI



SANAT VE SANATÇILAR ÜZERİNE UZUN SÜRE ÇALIŞINCA DOĞAL OLARAK ONLARIN SIRADAN İNSANLARDAN FARKLARINI GÖRMEK DAHA KOLAY OLUYOR. WILL GOMPERTZ DE BUNU FARK EDİP SANATÇILARIN NASIL DÜŞÜNDÜKLERİNİ, KARŞILAŞTIKLARI ZORLUKLARI AŞMAK İÇİN HANGİ YÖNTEMLERİ GELİŞTİRDİKLERİNİ, SON DERECE RAHAT BİR DİLLE OKURLA BULUŞTURUYOR.

SANATÇI İZİNİNİ KENDİNDEN ALIR

Altını Çizdiklerim:

- Kendinize **sanatçı** dersanız ve **sanat** yaparsanız, o zaman **sanatçısınızdır**.
- **Sanatçı** olmak için izin almanız gereken tek kişi yine sizsiniz.
- Şimdiye kadar hiç meraklısız yahut kayıtsız tipte bir **sanatçıya** rastlamadım.
- Başkasının kanıtlanmış fikirlerini mülk edinmek herhangi bir şeye başlamanın kaçınılmaz ve bariz ilk noktasıdır.
- İyi **sanatçı** olmadan büyük **sanatçı** olamazsınız.
- Picasso bize yaratıcılığın eklemeler yapmakla ilgili olmadığını, eksiltmelerden doğduğunu gösterir.
- Aşçılar tadı arttırmak için azaltır, **sanatçılar** netlik sağlamak için eler.
- Yaratıcılık, başkalarının ne düşündüğüyle değil sizin -yaratıcı kişi olarak- ne düşündüğünüzle ilgilidir.
- İnce detaya çok fazla zaman ayırırsanız kaybolur gidirsiniz ama sadece büyük resmi düşünürseniz de ne bir şey yaratabilirsiniz ne de bir bağ kurabilirsiniz.
- Yaratıcılık, tıpkı toplum gibi ancak tekil öğeler büyük resme uyduğunda ve kendi katkılarını yaptıklarında serpilir.
- Bakış açımız imzamızdır.
- Bakış açısı söylediğiniz şeyi bağlar, nasıl söylediğinizi değil.

WWW.LACIVERTDERGI.COM

Kitabın çevirisine dair:

Kitabı birkaç yıl önce İngilizce orijinalinden okumuştum. Bu yazıyı kaleme almak ve bilgilerimi tazelemek için bu sefer de Türkçesini okumam gerekti. Daha ilk cümleden itibaren kitabın çeviri kalitesinde rahatsız edici, yazarın orijinal üslubunu zedeleyici olduğunu düşündüğüm bazı aksaklıklar gördüm. Bunlar kitabı okunmaz kılmıyor. Bütün bu aksaklıklara rağmen kitabı rahatlıkla okuyabilirsiniz ama daha özenilseymiş çok daha farklı olurmuş.

Kitabın hemen başından bir örnek verirsem neyden bahsettiğimi daha iyi anlatabileceğimi düşünüyorum: "We are a uniquely imaginative species" cümlesini mütercim; "insanlar olarak türümüz, eşsiz hayal gücüne sahip bir tür" olarak çevirmiş. Orijinal metinde "insanlar" kelimesi geçmiyor bile. Yazar buna rağmen "biz" demiş. Tür kelimesini iki kez tekrar etmiş ki kelime tekrarı bir metni hayli zayıflatır. Başka bir hata ise "interest" kelimesinin orijinal metinde aynı manada kullanılmasına rağmen iki sayfa arayla "ilgi" ve "çıkarcı" gibi iki farklı anlamlarda kulla-

nılmış olması. Benzer bir hata "realized concept" yani "gerçekleşen fikir" ifadesi için de geçerli. Nasıl oluyorsa bu kelime hemen sonra "gerçekleşen konseptte" dönüşüyor. Aynı durum "experimentation" kelimesi için de geçerli. Bir bakıyorsunuz "deneycilik" olarak çıkıyor karşınıza, bir bakıyorsunuz "deneyimleme." Maalesef çeviriye gereken özen gösterilmemiş.

Kitapta dikkatimi çeken bir diğer hususu da belirtmeden geçmek istemiyorum. Gompertz, Edgar Allan Poe'nun "Yazmanın Felsefesi" isimli esanevi yazısından bahsederken çevirmen yahut editör, yazının Türkçe halinin bulunduğu kitabın linkini dipnot olarak eklemiş. Nedenini anlamadığım bir şekilde **İthaki Yayınları**'nın sitesi değil, bir **Kitap** satış sitesi olan **Kitapyurdu.com** tercih edilmiş. Aynı dipnotta bir başka durum daha var. Çevirmen adı dipnotta Savaş Kılıç olarak belirtilmişken, web sitesinde kitabın gerçek çevirmeninin Dost Körpe olduğu görülüyor. Türkiye'nin en büyük yayınevlerinden biri olan **Yapı Kredi Yayınları**'na bu özensizliği açıkçası yakıştıramadım.